

CO TO ZASE MÍLEŠ?

Kapesní průvodce dalšími českými frázemi a úslovími

CO TO ZASE MĚLEŠ?

Kapesní průvodce dalšími českými frázemi a úslovími

Aneta Kostka

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**. Automatizovaná analýza textů nebo dat ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU a použití této knihy k trénování AI jsou **bez souhlasu nositele práv zakázány**.

Aneta Kostka

Co to zase meleš?

Kapesní průvodce dalšími českými frázemi a úslovími

Vydala GRADA Publishing, a.s.
U Průhonu 22, Praha 7
tel.: 234 264 401
www.grada.cz
jako svou 10 682. publikaci

Ilustrace a návrh obálky Aneta Kusá
Sazba a realizace obálky Jan Šístek
Jazyková redakce Jan Nejedlý
Počet stran 112
První vydání, Praha 2026
Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s.

© **GRADA Publishing, a.s., 2026**

ISBN 978-80-271-8624-2 (ePub)
ISBN 978-80-271-8623-5 (pdf)
ISBN 978-80-247-9548-5 (print)

Obsah

Co to zase meleš?	8
Tři prdele práce	10
Pingl	13
Koníček/Hobby	14
Mít opici	16
Mít se pod psa	19
Jako solný sloup	21
Pít jako duha	22
Oslí můstek	25
Jobovka	26
Chytat lelky	29
Zacházet jako s onucí	30
Dostat košem	32
Brno	35
Natáhnout bačkory	37
Usnout na vavřínech	38
Krokodýlí slzy	41
Být grogy	42
Hloupý Honza	44
Zatnout tipec	47

Věšet bulíky na nos	49
Kámen úrazu	51
Nechat na holičkách	52
Kouká jako kakabus	54
Danajský dar	56
Příjmení Procházka	59
Příjmení Svoboda	61
Jít na kutě	62
Mít fištrón	64
Průšvih	67
Zač je toho loket	68
Flám	71
Ušít na někoho boudu	72
Zlaté prasátko	75
PF	76
Brouk v hlavě	78
Pod obraz	81
Ukrajina	83
Bordel	84
Pošuk	87
Hoří mu pod zadkem	88
Držet se svého kopyta	91
Směje se jak měsíček na hnoji	93
Držet jak helvétská víra	94
Začít od píky	97

Jsem marod	98
Na jedno brdo	101
Chytit příležitost za pačesy	102
Vypálit rybník	105
Grázl	106
Vzít kramle	109
 O autorkách	 110

Co to zase meleš?

Co to zase melu? Zkrátka, čeština mě baví a zajímá. Všichni sice mluvíme česky, ale ne vždycky chápeme, proč vlastně některá slova říkáme a co znamenají. Když vyšel první díl knížky *Co to meleš?*, myslela jsem, že jsme si vysvětlili to nejdůležitější a máme splněno. Ani náhodou! Po dalším pátrání jsem zjistila, kolik skvělých úsloví mi ještě uniklo. Čeština je totiž nadmíru kreativní jazyk. Napadlo vás třeba, kde se vzal oslí můstek? Jak to přesně vypadá, když někdo chytá lelky? Proč při odmítnutí dostaneme košem anebo kdo vlastně byl ten náš pohádkový Hloupý Honza? Připravte se na další várku přísloví, úsloví a hlášek, nad kterými zůstává rozum stát. Znovu nahlédneme pod pokličku naší mateřštiny a rozlouskneme, proč vlastně říkáme to, co říkáme.

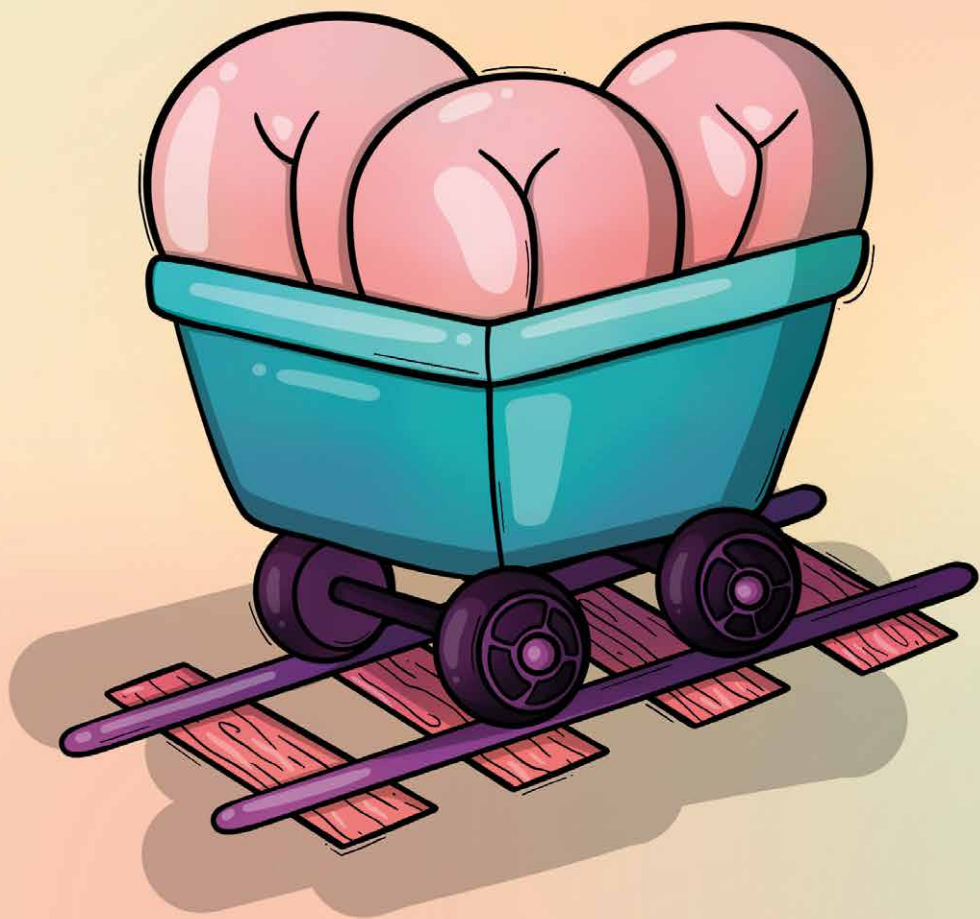

Chtěla bych vám moc poděkovat za veškerou podporu u první knížky. Bez vás by tenhle druhý díl vznikl jen těžko. Doufám, že vás čtení bude bavit minimálně stejně jako poslední a že se u něj zase zasmějete anebo ideálně i něco nového dozvíte.

Tři prdele práce

Občas všichni v životě jednoduše vůbec nestíháme. A vsadím se, že většina z vás někdy použila tu osvědčenou klasiku: „Mám tři prdele práce.“ Možná si u toho představíte hromadu zadků, ale realita je mnohem překvapivější. Tímhle spojením se totiž vracíme k našim předkům na železnici. Když se kdysi stavěly tratě, projektanti značili jednu sadu kolejnic řeckým písmenem omega. No a dělníci v tomto symbolu viděli právě malé roztomilé pozadí. Protože jejich denní norma byla udělat tři tyto sady, začali svému přidělu práce říkat „tři prdele“. Takže až budete příště zase nestíhat, vzpomeňte si, že vlastně jen plníte železniční normu.

Pingl

Chodíte rádi do hospody? Pak jste tohle slovo stoprocentně slyšeli – a možná ho i sami občas používáte. Jde o běžné označení pro číšníka. Jenže původně to mělo k pohostinství hodně daleko. V 19. století se k nám tohle slovo dostalo z rakouského slova Binkel a znamenalo batoh nebo raneček na záda. V tomto smyslu se výraz „pingl“ užívá u nás ještě doteď. Ten druhý hospodský význam ale začíná až s hovorovou němčinou. V tehdejšímu slangu se totiž slovem Pinkel označoval chlap, který se hrozně naparoval, i když ve skutečnosti šlo o zcela bezvýznamnou osobu. A víte, z čeho to vzniklo? Ze starého slova Pink, což byl původně malíček, ale později přeneseně penis. Mám takový pocit, že po přečtení této knihy se všichni pokorně vrátíme k osvědčenému číšníkovi.

Koníček/Hobby

Určitě jste někdy v životě slyšeli otázku: „A jaké je vaše hobby? Máte nějaký oblíbený koníček?“ Jenže co má takové běhání, zahradničení nebo fotbal společného s koňmi? Všechno to začalo u slavného Robina Hooda, kterému se dříve domácky říkalo Hobby. Lidé na lidových slavnostech rádi nosili jeho kostým, který měl kolem pasu připevněnou maketu koně. Kvůli tomu se pak začalo říkat Hobby-horse známé dětské hračky. Mám na mysli dřevěnou hlavu koníka na tyči. A protože ježdění na tomhle dřevěném koníkovi byla pro děti velkou zábavou, přeneslo se to časem na jakoukoliv naši oblíbenou aktivitu. Je celkem zajímavé, že ze středověkého hrdiny a dětské hračky nakonec vzniklo něco, co dnes užíváme jako označení pro aktivitu ve volném čase.

Mít opici

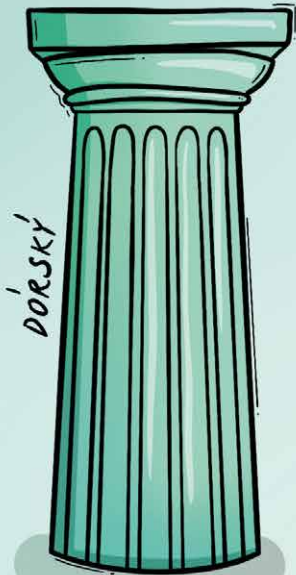
Když se občas stane, že to přeženeme s alkoholem, většinou se všichni ráno probudíme s pořádnou opicí. Málokoho by ale napadlo, že tenhle stav má něco společného s arabštinou. Původ tohoto výrazu totiž pravděpodobně pochází právě z arabského světa, kde se slovo pro opici začalo používat jako takový vulgární výraz pro opilost. Přeneslo se tam ze slova „šťastný“. No a má to dvě celkem logická vysvětlení. Buď je to proto, že tehdejší opice pocházely z Jemenu, kterému se přezdívalo Šťastná Arábie, anebo zkrátka proto, že alkohol dělá lidi na chvíli šťastnější. Je docela paradox, že zrovna tohle slovo u nás zlidovělo. Zvlášť když se shodneme na tom, že s alkoholickou opicí si člověk zrovna šťastně nepřipadá.

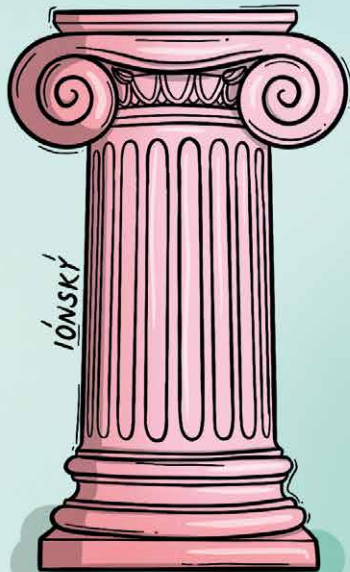

Mít se pod psa

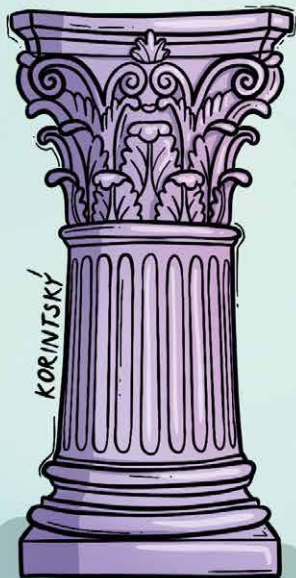
Říká se, že pes je nejlepší přítel člověka. Málokoho z nás ale napadne zamyslet se nad tím, proč je tohle zvíře spojené s chvílemi, kdy je venku ošklivo, prší a nesvítí sluníčko. Za tenhle paradox může Bible, která psy odjakživa líčila jako nečistá a opovržená stvoření. Starověcí Hebrejci s nimi totiž měli v dávných dobách špatné zkušenosti. Tehdy to nebyli žádní domácí mazlíčci, ale toulavá zvířata, která v tlupách obcházela domy a obtěžovala lidi na ulicích. Výraz „pes“ se stal natolik potupným, že se spojení „nevěřící pes“ začalo používat jako nadávka pro lidi jiného vyznání. I když dnes na své čtyřnohé parťáky nedáme dopustit, v našem jazyce už tohle zkrátka navždy zůstane.

DÓRSKÝ

ÍÓNSKÝ

KORINTSKÝ

SOLNÝ

Jako solný sloup

Představte si zkázu biblických rozměrů. Z nebe padá oheň se sírou a ničí Sodomu a Gomoru. To byla hrozně prohnílá města, která se stala synonymem pro naprostou zkaženost. Z těchto šílených měst se snažil utéct Lot s celou svojí rodinou. Měli jediný úkol: běžet a neotáčet se. Jenže Lotova žena to porušila, byla zvědavá a ohlédla se za tou apokalypsou. Kvůli své neposlušnosti se okamžitě proměnila v solný sloup. Přesně odtud taky pochází známé přirovnání pro chvíle, kdy se kvůli obrovskému šoku nemůžeme ani pohnout. Skutečný bizár ale nastal až v jeskyni, kde se Lot s dcerami následně schoval. Dcery totiž v izolaci nabyly dojmu, že jsou na světě samy, a tak tátu opily, svedly a obě mu porodily syny. Myslím, že tento příběh jen tak z hlavy nevymažete, co?

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Co to zase meleš?.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.